

Konstanty Olechnowicz

W nadwettawskiej stolicy

Organizacje polityczne narodu

(Od specjalnego korespondenta „ABC” w Czechosłowacji)

Praga, w styczniu 1939

Katastrofa, jakiej uległo państwo Czechosłowackie, wywołała olbrzymi wstrząs psychiczny społeczeństwa i powoduje gwałtowne zmiany w życiu politycznym.

Dawne bożki, przed którymi bił czołem pokłony naród czeski, demokracja i postęp, masoneria i liberalizm, zostają obalone. Wartości i stosunki dawniej święte, są dziś dezawuowane i przewartościowywane.

„Jeżeli mogli Niemcy mówić o „dniu, który przyszedł” — pisze organ czeskiej młodzieży narodowo-katolickiej, tygodnik „Obnova” — „to my, Czesi, mamy pełne prawo mówić o „dniu, który nie przyszedł” dotychczas. O dniu narodowej rewolucji”.

Materializm, ateizm i liberalizm, szerzony przez dwa dziesięć lat ster władzy, były najgorszymi chorobami, rozkładającymi od wewnątrz naród czeski. Materializm wprowadził do organizmu narodowego najszkodliwsze doktryny korupcji, wysuwanie się dla zaspokojenia żądzy pieniądza, obcym agentom. Ateizm rozłożył moralnie naród, spowodował wścizanie się najgorszych tendencji i błędów do jego duszy. Odsunął młode pokolenie od Kościoła, załamał moralność. Liberalizm wreszcie rozbił społeczeństwo politycznie na masę zwalczających się grup, koterii i mafii, wydał duży odłam narodu na łup komunizmu.

Naród rozbity, prowadzący jak najfałszywiej swą politykę zagraniczną, nie był w stanie oprzeć się w chwili decydującej. Nie wytrzymał ciosu, wymierzonego w materialny byt narodu, ale rzucił potężny refleks na jego duszę.

Naród czeski szuka obecnie wyjścia z impasu, w jakim się znalazł przez błędną i szkodliwą politykę warstwy rządzącej, a i przez uspienie samego narodu.

Nowa MASKA URODY dla Pani

a jest nią cieniutka, niewidoczna warstewka, przysłaniająca wszelkie ustki i plamy cery. Ta maska urody, powabna i świeżość tworzy nieszkodliwy, idealnie miękki

uder ABARID

KOLCE BEZ RÓŻ

OPLACIŁO SIĘ

W końcu roku ubiegłego p. terzy Andrzejewski, wrzucił niedołą żydów w obozie babszyskim, złożył na nich ofiarę w wys. zł. 20.

W styczniu r. bieżącego p. terzy Andrzejewski, otrzymał nagrodę młodych P. A. L. i związane z nią 2000 zł. żyjącą

Dobre serce szybko doczekało się uznania. (Kr.).

STRANA NARODNI JEDNOTY

Upatrując przyczynę słabości narodu przede wszystkim w niesłychanym rozbić politycznym, w rozwieleniu partijnym, rozpoczęto od konsolidacji. Nastąpiła ona w formie porozumienia sztabów siedmiu partii: pięciu prądkowych i dwóch opozycyjnych. Na czele stanął poseł Beran, kierownik największej partii, wchodzącej w skład porozumienia, a mianowicie agrariuszów. Siedem zjednoczonych partii utworzyło obóz prądkowy „Strana Narodni Jednoty”. Poseł Beran, stojący na jej czele, jest jednocześnie prezesem rady ministrów.

Partie, wchodzące w skład „Strany Narodni Jednoty”, to z dawnych prądkowych:

Agrariusze — na czele których stoi poseł i premier Beran. Wydają pismo „Venkov” („Wieś”).

Katolicka Strana Lidova — z ks. kanonikiem wyszehradzkim Staszkim na czele. Organ — „Lidove Listy”.

Część Narodowych Socjalistów, rozbitych po klęsce i ucieczce ich wodza Benesa — Strana Narodni Socjalistu z dr. Klapką na czele. Pismo — „Ceske Slovo”.

Strana Narodni Zjednoceni — z prof. dr. Hodaczem i organami „Narodni Listy” i „Narodni Noviny”.

Strana Živnostikov, grupująca pewne sfery drobnomieszczańskie, jak rzemieślników, drobnych kupców i t. d., z ministrem Mlczochem na czele i pismem „Narodni Strzed”.

Dwie partie dotychczas opozycyjne, które weszły w skład porozumienia, to:

Strana Faszisticka — z generałem Gaydą i

Narodni Liga — ze Strzibnym i z organem „Poedni List”.

STRANA PRACE

Opozycja zjednoczyła się w jednej partii „Strana Prace”, w skład której weszły:

Socjalni — Demokraci — z posłem Antonim Hamplem na czele; organ „Narodni Prace” i część Narodowych Socjalistów pod wodzą posła Moudry’ego.

ORGANIZACJE FANTASTYCZNE

Podobny los jak ugrupowania polityczne, spotkał również największe organizacje społeczno-wychowawcze. Organizacje te, a mianowicie: Sokół — towarzystwo gimnastyczne, „Orel” — organizacje wychowawcze katolickie i wreszcie socjalistyczne DTJ („Delnickie Telowicne Jednoty”) — zostały rozwiązane. Obecnie zaś tworzy się z nich jedną wielką organizację o celach wyłącznie wychowawczych pod nazwą (prawdopodobnie) „Sokół”.

Ponieważ, według powszechnej opinii pozory demokratyczne nie na długo dadzą się w Czechosłowacji utrzymać, gdyż ewolucja polityczna szybkim krokiem zmierza w kierunku rządów autorytarnych i totalizmowi, więc najbardziej interesujące jest pytanie, jak będzie się przedstawiała ideologia tej monopartii.

MLADA NARODNI JEDNOTA

Tu najżywsza i najbardziej dynamiczna działalność objawiają

młodzi narodowi katolicy, którzy stanowią trzon organizacji „Mlada Narodni Jednota”, stanowiącej autonomiczną część prądkowego obozu „Strana Narodni Jednoty”.

Grupa ta wywodzi się ze stronnictwa ludowego dr. Szramka, z którym jednak od 1935 r. pozostała w walce, gdyż Szramek prowadził politykę zbliżenia do socjalistów. Ostatecznie w 1938 r. po katastrofie czechskiej, nastąpił rozłam. Młodzież wyszła ze stronnictwa ludowego i utworzyła z stał ogólny związek młodzieży „Jednota Mladeho Česko Slovenske”.

Wkrótce na tle ideologicznym nastąpił w tej organizacji rozłam. Narodowcy i katolicy tworzyli „Mlada Narodni Jednota”, która weszła do obozu rządowego. Reszta młodzieży weszła do opozycyjnej „Strana Narodni Praca”.

Organem organizacji narodowców katolików, których liczebność dochodzi do 250.000 członków, jest tygodnik ideologiczny „Obnova”, redagowany przez dr. Beronsky’ego. Grupa inteligencji, redagująca to pismo, ma na celu obmyślenie zrzębów programu, który zostałby przyjęty i wykonywany przez obóz rządzący.

Formy organizacyjne „Mlada Narodni Jednoty” nie są jeszcze ostatecznie ustalone. Tymczasowym kierownikiem jest dr. Lukavsky. Wybory stałego kierownictwa nastąpią w najbliższym czasie. Największe szanse na kierownika, ma obecny sekretarz generalny, p. Hrabik.

„Mlada Narodna Jednota” tworzy obecnie organizację militarną, na wzór S. A. niemieckich, której mundury i odznaki są obecnie ustalane w sztabie partyjnym.

Program tej organizacji, opracowywany w piśmie „Obnova”, przepony jest duchem chrześcijańskim — narodowym i rozbity jest na cztery główne zasady:

- 1) jeden naród, — jedna partia;
- 2) gospodarstwo zorganizowane w korporacjach;

3) wprowadzanie moralności chrześcijańskiej.

Poza tym organizacja propaguje antysemitizm. Nie gospodarczy, gdyż warsztaty gospodarcze należą do Czechów, lecz kulturalny. Usunięcie wpływów żydowskich i żydów: z ośrodków wychowawczych, z uczelni, z wydawnictw i gazet.

Zasadą w antysemityzmie jest umiarkowanie, a nie gwałty i pogromy.

W dziedzinie wychowawczej da się wychowania szkolnego w duchu religijnym. Skutek praktyczny — zawieszenie krzyżów we wszystkich salach szkolnych na miejsce portretu Massaryka.

Masonów traktuje się jako żydów. Mają być usunięci z ośrodków kulturalnych i wychowawczych.

Celem „Mladej Narodowej Jednoty” jest wytworzenie prawdziwego ruchu narodowego organicznego i jednolitego, któryby zastąpił obecną, czysto mechaniczną konsolidację sztabów partyjnych.

Idea organizacji jest rewolucyjna: chodzi o stworzenie przez wychowanie nowego człowieka w młodym pokoleniu; metoda postępowania jest ewolucyjna, obliczona na długi okres.

Wpływy „Mlada Narodni Jednoty” w obozie prądkowym są duże, specjalnie wpływy ideologiczne. We wszystkich komórkach i instytucjach „Strana Narodni Jednoty” są przedstawiciele młodych nacjonalistów. Stosunek liczbowy jest mniej więcej 2 przedstawicieli starych partii, na 1 przedstawiciela „M. N. J.”.

Np. przewodniczącym Komisji Socjalnej „S. N. J.” jest młody nacjonalista — katolik dr. Talacko. W najważniejszej komisji programowej faktycznym przewodniczącym jest dr. Beronsky, redaktor naczelny „Obnovy”. twórcą programu „Mlada Narodni Jednoty”.

Młodzi nacjonaliści stanowią najbardziej dynamiczną część „Strana Narodni Jednoty”.

Motorpirin-Motor
PRZECIWI GRYPIE

DZIEŃ W POLITYCE

AUDIENCJA NA ZAMKU

Pan Prezydent R. P. przyjął na Zamku w obecności Marsz. Smięgo - Rydza, p. premiera Sławoj-Skłodowskiego i wicepremiera Kwiatkowskiego. Premierzy informowali Pana Prezydenta i Marszałka Smięgo - Rydza o bieżących pracach Rządu.

Poza tym Pan Prezydent R. P. przyjął na audiencji pierwszego ministra Spraw Wojskowych gen. Głuchowskiego.

KONFERENCJA W GENEWIE

Posel polski w Bernie min. Komarnicki przybył ostatnio do Genewy i przyjęty został przez lorda Halifaxa na półgodzinnej audiencji. Tematy konferencji nie są znane.

ZAWIERDZONA KONFISKATA

W Krakowie toczy się ostatnio proces sądowy w sprawie konfiskaty książki wydanej we Francji przez jednego z znanych działaczy i wybitnego wojskowego. Książka nosiła tytuł „Podnieśmy ja wzywy”. Sąd konfiskaty zatwierdził.

PRACE NAD ORDYNACJĄ WYBORCZĄ

W kołach politycznych rozszły się pogłoski, że w najbliższych dniach zbierze się komisja sejmowa do sprawy zmiany ordynacji wyborczej i rozpocznie prace wstępne. Pospiech ten miałby nastąpić pod naciskiem najwyższych czynników w państwie, które do prac tych przywiązują wielką wagę.

KLUBY REGIONALNE

Obok klubu parlamentarnego O. Z. N. członkowie Ozone mają zorganizować się w kluby regionalne, których zadaniem będzie prowadzenie akcji politycznej i gospodarczej w okręgach z których wybrani zostali członkowie danego koła regionalnego. Przypomina to dawne dążenia p. Sławka.

GENERAL ROJA W STRONNICTWIE DEMOKRATYCZNYM

Ostatnio przystąpił do Stronnictwa Demokratycznego gen w stanie spo-

czynku Bolesław Roja, do niedawna czynny działacz Stronnictwa Ludowego, a z którego wystąpił wskutek nieporozumienia w sprawie polityki i taktyki Władz Naczelnych tego Stronnictwa. Gen Roja piastował swego czasu mandat posełki z ramienia b. Stronnictwa Chłopskiego.

SUKCES LINH B. MARSZ. RATAJA

W obradach Rady Naczelnej Str. Ludowego kierunek umiarkowanej polityki, reprezentowany przez b. marszałka Rataja odniósł sukces, wbrew opozycji żądającej ostrego kursu. Zwracają uwagę, że na Radę Naczelną nie przybył prezes Stanisław Thugutt i dr. Jedliński z Jarosławia.

KONGRES

STRONNICTWA NARODOWEGO
Na najbliższym plenarnym posiedzeniu Zarządu Głównego Stronnictwa Narodowego ma zapas uchwały o zwolnieniu kongresu Stronnictwa w marcu b. r.

„PROBLEMY EUROPY WSCHODNIEJ”

Ukazał się w tych dniach nowy miesięcznik p. n. „Problemy Europy Wschodniej”. Redaktorem i wydawcą tego periodyku jest p. Włodzimierz Bączkowski, do niedawna redaktor biuletynu polsko - ukraińskiego, który został zlikwidowany. P. Bączkowski jest zwolennikiem t. zw. ruchu prometejskiego.

AKCJA ZNP. W SEJMIE

W lokalu Z. N. P. odbyła się konferencja posłów i senatorów ze sfer nauczycielskich i działaczy oświatowych, zbliżonych do Z. N. P. Zebranie miało na celu ustalenie wspólnej taktyki, celem przeprowadzenia w Sejmie postulatów Związku Nauczycielstwa Polskiego.

TRAKTAT HANDLOWY Z SOWIETAMI

Do Moskwy wyjechała delegacja polska z naczelnikiem wydziału politycznego handlu i trakt. Lychowskim, celem przeprowadzenia rokowań o umowę handlową.

Artyretycy
muszą czuwać!

aby nie popaść w kalekotwo. Ziola Magistra Wolskiego ze znakiem ochronnym „REUMAS” tagodzą bóle i regulują prężność materji, dlatego więc stosowane są w cierpieniach artretyzmu, reumatyzmu i bólów ischiastycznych.

WYTWÓRNIAR WOLSKI WARSZAWA
MAGISTER ZŁOTA 14

Gorąca sympatia ukraińsko-niemiecka

Charakterystyczne przemiany „Unda”

wobec zmian międzynarodowych

Wobec dążenia do stworzenia Wielkiej Ukrainy, opinia z zainteresowaniem obserwuje tendencje nurtujące w społeczeństwie ukraińskim i przegrupowania wśród stronnictw ukraińskich.

UNDO

Największym i najsilniejszym ugrupowaniem nacjonalistów ukraińskich jest „Undo”.

Partia ta ma swoje wpływy w takich organizacjach jak „Proświta”, „Ridna Szkoła”, „Sokół”, opanie o ludność wiejską i skupia dużą część inteligencji ukraińskiej. Metropolita Szeptycki, który patronuje całemu ruchowi ukraińskiemu, specjalną opieką otacza zawsze „Undo”, nie żałując poparcia i pomocy finansowej.

Historię przemian tego ugrupowania, jak i innych partii ukraińskich, podaje p. Jan Brodzisz w Nr. 2 „Ziemi i Narodu”.

NORMALIZACJA

W roku 1935 „Undo” zdecydował

wał się na t. zw. politykę „normalizacyjną”. Wzięło ono wówczas udział w wyborach sejmowych, na zasadzie nowej ordynacji wyborczej.

Motywy polityki „normalizacyjnej” podał główny organ prasowy Unda, „Diło”. Ukraińcy, spodziewali się, że polska polityka zagraniczna będzie zgodna z dążeniami Ukraińców do zbudowania Wielkiej Ukrainy. Równocześnie „Undo” sądziło, że Ukraincy dostaną daleko idącą autonomię.

Wprawdzie nie wszyscy przywódcy „Unda” pogodzili się z tą zmianą. Usunął się długoletni prezes „Unda” Dmytro Lewicki, ustępując miejsca Wasylowi Mudremu redaktorowi „Diła”. Oponowała przeciw ówczesnej polityce grupa t. zw. „Front Nacjonalnej Jednoty”, której przywódcą Palijew w „Ukraińskich Wistach” i w „Batkivszczyźnie” propagował tezę ukraińskiego totalizmu. Istotą różnicy było dążenie „Frontu” do zupełnego oparcia się o Niemcy. Natomiast w owym okresie popierał politykę „Unda” organ prasowy metropolity Szeptyckiego „Meta”.

ZASADNICZY ZWROT

Wkrótce jednak wystąpiły zmiany w nastawieniu „Unda”. Ukraińcy zorientowali się, że wyodrębnienie administracyjno - ustrojowe Ziemi Czerwieskiej, to „marzenie ściętej głowy”. Równocześnie Niemcy osiągnęli szereg suk-

cesów w środkowej Europie i „kurs” „Unda” przeciwko polityce normalizacyjnej zaostbrał się coraz bardziej.

Wreszcie nastąpiła zdecydowana zmiana. W „Diło” ukazała się odezwa podpisana przez metropolitę Szeptyckiego, Lenickiego, Palijewa ale bez podpisów Mudryja i Celewicza oficjalnych kierowników „Unda”. Odezwa atakowała ostro społeczeństwo polskie, które bronilo się przed aktami terroru ukraińskiego.

NASTĘPCA KONOWALCA

„Diło” zbliżyło się do „Metu” a równocześnie koła bliższe metropolity Szeptyckiego współ z „Frontem Nacjonalnej Jednoty” rozpoczęły nową politykę. Jak był kierunek tej polityki świadczy fakt, że następca Konowalca został zarządcą dóbr metropolitarnych Andrzej Melnyk, który obrał sobie za siedzibę działalność o Rus Zakarpacką.

PLAN POLITYKI

Nowa linia polityki ukraińskiej daje się streszczać w dwóch punktach: 1) budowa wielkiej Ukrainy, w skład której weszaby Ziemia Czerwieska. 2) oparcie się wyłącznie o pomoc niemiecką. Wejście posłów ukraińskich do parlamentu nie było w tych warunkach przejawem „normalizacji”, ale chęcią pozyskania trybuny do zgłaszania daleko idących postulatów.

Nowe nastawienie polityki Ukraińskiej, znalazło zgodne odbicie w „Diło”, „Nowym Czasie”, „Ukraińskiej Polityce”, „Ukraińskich Wistach” i „Mecie”.

ORYGINALNI DEMOKRACI

Co jednak ciekawe, nowy kierunek polityczny nie jest udziałem tylko partii „Unda”. Ukraińska Socjalistyczno - Radykalna Partia, mająca wpływy na wsiaach w województwie Stanisławowskim, wykazuje dziwne — jak na tak demokratyczną partię — sympatie do Niemiec. Ukraińscy radykali tak silnie akcentowali kiedyś swe „antyfaszystowskie nastawienie”, że zbrojkowali wybory w 1935 r. Dziś zaś „Hromadszkyj Hołos” organ tej partii nie dostrzega tendencji antydemokratycznych w hitlerowskich Niemczech, widzi je jednak w faszystowskich Włoszech a to dlatego, że Włochy popierają granicę polsko - węgierską.

WNIOSKI

Tak więc ostatnie przegrupowania i zmiany polityczne wśród Ukraińców są bardzo charakterystyczne. Zarówno okres zmian politycznych, zbiegający się z sukcesami niemieckimi jak i sympatie promietejskie, czy wreszcie ostatnia polityczna koncepcja „Unda” mówią bardzo wiele. Musimy więc o tych faktach pamiętać.